

KOORGEL EIDE

uitgave van de afdeling bisdom Roermond van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging
nummer 84 november 2009

INHOUDSOPGAVE:

- 1 Ten geleide
- 2 Voorwoord
- 4 Van het secretariaat
- 7 “Uit de mond van kinderen”
*Muziekonderwijs volgens het
Lennards-instituut.*
- 11 Vanaf de orgelbank
- 12 St. Petrus’ Banden-Kerk in Venray
- 13 LOKA
- 15 Toelichting bij de muziekbladen
- 16 DO-UT-DES-muziekbladen
- 18 Kijk het Vaticaan
- 19 Rome en Lourdes
- 21 Koorzaken
“When voices unite”
- 23 Zomaar
- 24 Nieuws in het kort
- 25 In Memoriam pastoor van Hout
- 26 In Memoriam Jan Augenbroe
- 27 Da Capo
Verslag studiedag stemvorming
- 28 Kind-Koor-Kerk
Studiedag kinderkoördirectie
- 29 Activiteiten agenda
- 30 Verslagen KIM

OMSLAG:

In het kader van 450 jaar Bisdom Roermond, plaatsen wij, na Midden- en Zuid-Limburg, deze keer een foto uit Noord-Limburg: de dekenale St. Petrus Banden-Kerk in Venray.

Meer over deze kerk kunt u lezen op blz. 12.

Foto:
Henk Hoedemaekers

REDACTIE:

Aalm.Guido Grond
Ad Voesten
Marian Verstappen (secre)

E-mail:
koorgeleide@home.nl

Postadres:
Postbus 470, 6040 AL Roermond

TEN GELEIDE

- * In deze nieuwe aflevering van KOORGELEIDE vindt u weer een keur aan artikelen die de praktijk van de kerkmuziek in onze provincie weergeven. Dit keer echter zonder de inbreng van onze hoofdredacteur Guido Grond. Het was voor hem wegens drukte elders, en gezondheidsongemakken, dit keer onmogelijk om ons bij te staan. Vandaar dat de trouwe lezer misschien opmerkt dat Koorgeleide er dit keer iets anders uit ziet.

- * Uw speciale aandacht verdient het volgende.
In het kader van de viering van het 450-jarig bestaan van het bisdom zal de bisschop op zondag 22 november tijdens een gebedsviering om 15.00 uur in de St. Christoffel kathedraal te Roermond aan 200 jubilerende kerkzangers een onderscheiding uitreiken. Daaraan vooraf gaat een dagprogramma dat om 11.30 uur begint met een eucharistieviering in de kathedraal. Hoofdcelebrant is deken R. Maessen, bisschoppelijk vicaris voor Liturgie en Kerkmuziek en voorzitter van de diocesane afdeling van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond.
Uiteraard zijn niet alleen de decorandi met hun partners maar ook familie en collega-koorzangers van harte welkom bij de uitreiking van de eretekenen. In het volgende nummer dat in maart 2010 verschijnt, zullen we daar meer aandacht aan besteden. In dat nummer zullen ook alle jubilarissen vermeld worden.

- * In deze tijd zijn veel koren bezig met het repeteren voor de kerstvieringen. Oude en nieuwe gezangen. Op weg van het donker naar het licht. De redactie wenst iedereen alvast een zalig kerstfeest en een gelukkig Nieuwjaar.

- * Nogmaals wil de redactie u dringend verzoeken adreswijzigingen door te geven aan het secretariaat van de NSGV, Postbus 470, 6040 AL Roermond – nsgv@bisdom-roermond.nl, en niet aan de redactie.

- * De volgende aflevering van koorgeleide zal begin april verschijnen. Uiterlijke datum voor het inleveren van kopij is maandag 15 februari. Neemt u ter voorkoming van niet-plaatsing of inkorting vooraf contact op met een van de redactieleden.

De Redactie

VOORWOORD

ZANG EN MUZIEK IN ONZE KERKEN?

Ja, er wordt veel gezongen, gemusiceerd en ook geconcerteerd in onze kerken tijdens de liturgie en ook daarbuiten. Door mijn werk als vicaris voor liturgie en bij de diocesane afdeling van de Nederlandse St.Gregoriusvereniging van het bisdom Roermond, kom ik behalve de dagelijkse praktijk met kerkkoren als pastoor, ook in aanraking met een heel scala van vragen over de richting en de mogelijkheden van bijvoorbeeld de parochiële kerkkoren nu en naar de toekomst.

Ik probeer wat hardop te mijmeren en te dromen over een ideaal wanneer het gaat over de liturgieviering in de parochie waarbij het koor - als het aanwezig is - een cruciale rol vervult. Wat dat betreft vind ik het Tweede Vaticaanse Concilie nog altijd profetisch omdat het

aangedrongen heeft op de “participatio actuosa” van alle aanwezigen. Het is dan halverwege de jaren 60 van de vorige eeuw. Onze tijd leeft van communicatie en betrokkenheid. Het moderne theater probeert mensen bij de voorstelling te betrekken en interactie is een sleutelwoord voor deelname. Dat geldt helemaal voor onze liturgie. En onze liturgie is ook zo ontworpen: er is veel dialoog mogelijk: vraag en antwoord - biddend en zingend.

En op dat punt droom ik ervan dat in onze liturgie met name de korte dialogen gezongen worden. Dat het koor behalve het eigen repertoire vooral dienstbaar is aan de liturgie en de aanwezige gemeenschap door met name de volkszang te stimuleren. Als ik de opmerking hoor: “De mensen zingen toch niet mee” dan is mijn vraag: “Wat is er gedaan om de mensen te helpen om mee te kunnen zingen?” Natuurlijk ken ik de problemen van onbekend repertoire, van de plaats van het koor en het orgel.

Toch meen ik dat we alles op alles moeten zetten om de liturgie met name door de zang impulsen te blijven geven omdat juist de samenzang zo gemeenschapvormend is. Een levende liturgie zal mensen inspireren omdat het ook iets van henzelf wordt.

Ook als pastoor zie ik niet altijd de mogelijkheden en kansen om te voorkomen dat het niet alleen iets wordt tijdens de vieringen vanaf het altaar of van boven op het oksaal. De priester en de zanger kunnen dan wel het gevoel hebben dat het “mooi” is geweest of dat we het “goed” gedaan hebben, maar dat doet geen recht aan de gemeenschap. Ik denk dat we te gemakkelijk onderschatten hoe graag mensen betrokken worden bij de vieringen. En kaders zijn er binnen de liturgie waardoor dat zonder meer mogelijk is. Blijft staan dat de mogelijkheden binnen een kerkgebouw soms voor problemen zorgen qua opstelling van orgel en koor. Het ergste is als we niets doen en ons geloof verloren hebben dat het niet beter kan. Talloos zijn de initiatieven nog steeds van de diocesane afdeling om de kerkmuziek en alles wat daar voor nodig is te blijven stimuleren en mogelijkheden te scheppen voor vorming op alle terreinen. Want ook dat is nodig. Geen kwaliteit in de liturgie zonder scholing en vorming op alle gebieden.

Juist op dit moment verschijnt de beleidsnota van de NSGV afd. Roermond. Alle auctoren in het liturgisch veld wil ik oproepen deze nota ernstig te nemen. Ze voelt als een laatste kans om de liturgie niet te laten sterven op muzikaal gebied. We mogen en kunnen als verantwoordelijken het ons niet permitteren kritisch ons zelf te bevragen: “Hebben we alles gedaan wat binnen onze mogelijkheden lag?” U ziet het al voor u: een redelijk volle kerk: een verzorgde liturgie in kleur, woord, klank. Een enthousiast zingend koor of een groep cantors die inspirerend de aanwezigen aanvuurt tot meezingen. En dan de teksten: ze kunnen zo diep zijn. Om van te leven. Ja. Daar is het toch om begonnen. Een levende liturgie om van te kunnen leven. De Levende in ons midden.

*Mgr. R.H.M. Maessen,
voorzitter NSGV bisdom Roermond*

**“MUZIEK IS EEN HOGERE OPENBARING
DAN ALLE WIJSHEID EN FILOSOFIE.”**

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

VAN HET SECRETARIAAT

- In de vergadering van 29 juni heeft het algemeen bestuur, voor het eerst in haar bestaan, een beleidsplan, het **Beleidsplan 2010-2015** vastgesteld. Het is een ambitieus plan. We zullen de komende jaren dan ook alle zeilen moeten bijzetten om de doelstellingen te realiseren. Het beleidsplan is inmiddels aan alle dekens, kerkbesturen, koorkeuren en koren toegezonden. Op elk niveau, op dekenaal niveau, op parochieniveau, op koorkeurniveau en op koorkeurniveau is werk aan de winkel. Het beleidsplan is niet alleen bedoeld voor de koorbesturen. Vraag aan de secretaris van uw koor het beleidsplan ter inzage. Het is voor ons allen van belang.

- Het is traditie dat elk jaar rond de **viering van het Sint Caecilia-feest** de jubilerende koorzangers van de kerkkeuren in de parochies gehuldigd worden. Normaliter gebeurt dit in eigen kring en geschiedt de uitreiking veelal door de pastoor.

Om de nauwe band tussen de kerkkeuren, het bisdom en de diocesane afdeling van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging – waarin alle kerkelijke zangkeuren

verenigd zijn – te onderstrepen, heeft de Sint-Gregoriusvereniging dit jaar, het jaar waarin het 450-jarig bestaan van ons bisdom wordt gevierd, de jubilarissen uitgenodigd op 22 november, de feestdag van St. Caecilia, naar Roermond te komen om uit handen van bisschop Frans Wiertz de onderscheiding in ontvangst te nemen.

Aan deze uitnodiging is massaal gevolg gegeven.

De feestdag begint om 11.30 uur met een plechtige Eucharistieviering in de Sint Christoffelkathedraal. Hoofdcelebrant is mgr. R. Maessen, bisschoppelijk vicaris voor Liturgie en Kerkmuziek en voorzitter van de Sint-Gregoriusvereniging in ons bisdom. Daarna nemen de jubilarissen en hun partners deel aan een lunch in de bisdomgebouwen in de Swalmerstraat.

s' Middags zal de bisschop vervolgens om drie uur tijdens een gebedsviering aan tweehonderd jubilarissen de onderscheiding uitreiken.

Ook wij wensen de jubilarissen alvast van harte proficiat.

- Op dinsdag 29 september is in Stramproy weer de **cursus gregoriaans voor gevorderden** gestart. Evenals voorgaande jaren wordt de cursus, bestaande uit tien cursusavonden en een slotavond, gegeven door Cyriel Tonnaer. De cursus is geheel volgeboekt.

- Liefhebbers en beoefenaars van kerkenorgelmuziek hebben vaak hun leven lang partituren, manuscripten, tijdschriften, foto's, lp's, cd's, dvd's etc. verzameld. Na hun leven dreigt het gevaar dat hun verzameling in handen komt van personen die hun passie voor muziek niet delen en de waarde van de verzameling niet altijd op waarde weten te schatten. Zo kan een schat aan muzikaal erfgoed verloren gaan. **Ik wil u graag wijzen op het bericht over LOKA op blz. 13.**
- Op 18 juli slaagden aan de Hogeschool voor Muziek Kreato in Thorn dhr. Marc Dohmen uit Nuth en mevr. Rita Janssen uit Maasbree voor de praktische eindproef voor de **diploma's Amateur Koordirigent & Kerkmusicus III**. Van harte proficiat!
- Met veel genoegen kan ik u voorts meedelen dat zich dit jaar al zeven cursisten hebben aangemeld voor de **studie kerkmusicus** aan de Hogeschool voor Muziek Kreato in Thorn. Steeds meer enthousiaste muziekliefhebbers weten de weg te vinden naar kreato waar, zoals u weet de St. Gregoriusvereniging haar opleidingen voor kerkmusicus heeft ondergebracht. Wij bieden daar een zeer gevarieerd en interessant studieprogramma aan op diverse niveaus. (Koordirectie, gregorianist, organist, ensembleleider, cantor, kinderkoor-
dirigent.) De cursussen leiden op tot landelijk erkende diploma's waarmee u in ons gehele bisdom alsook daarbuiten als kerkmusicus aan de slag kunt. Denk niet te gauw 'Dat zal voor mij wel te moeilijk zijn.' Zelfs zonder of met een geringe muzikale vooropleiding kunt u instromen op een laag niveau en geleidelijk doorgroeien tot het niveau kerkmusicus III. Interesse? Neem gerust contact op met Dominique Schreurs, docent Kreato Thorn (tijdens kantooruren tel. 0475-561946, e-mail hvm@kreato.nl) of met Gerard Sars, docent Kreato Thorn (doorgaans 's morgens tel. 0475-386777 e-mail g.sars@bisdom-roermond.nl) of met Jacq. Hoorens, secretaris NSGV ('s middags tussen 14.00 en 17.00 uur tel. 0475-386725, e-mail nsgv@bisdom-roermond.nl)
- In het kader van de viering van 450-jaar bisdom zal de Schola Cantorum van het Wardinstituut o.l.v. Cyriel Tonnaer aan de vooravond van het feest van de bekering van Paulus op **zondag 24 januari in de parochiekerk te Thorn een gregoriaans concert** uitvoeren met gezangen die een beeld geven van de apostel Paulus. Paulus is de eerste christen van wie we een authentiek en persoonlijk geschreven geloofsgetuigenis hebben; zijn brieven kregen al vroeg een plaats in de christelijke liturgie. De Schola zal haar concert laten uitmonden in

een liturgische viering: De Vespers van Paulus' bekering.

Het aanvangstijdstip zal o.a. in het Infobulletin van het bisdom worden gepubliceerd.

- In de vorige uitgave van Koorgeleide sloot ik de rubriek 'Van het secretariaat' af met het **opwekkende en hoopgevende bericht** dat het Gemengd Kerkelijk Zangkoor in Posterholt negen nieuwe koorleden geworven had. Ook nu ter afsluiting een opwekkend en hoopgevend bericht uit onze koorwereld: het Gemengd Kerkelijk Zangkoor St. Cecilia

uit Nieuwstadt had in 2003 37 leden. Dit koor zag zijn constante inspanningen gedurende de laatste 6 jaar om nieuwe leden te werven beloond met **15 nieuwe leden**. Het kan dus wel! De moraal van het verhaal: stoppen met somberen en elkaar de put inpraten en met een gezonde portie optimisme en idealisme aan de slag om de kerkkoren in onze parochies te promoten. We hebben als kerkkoren de mensen op muzikaal en spiritueel gebied immers veel te bieden.

Jacq. Hoorens, secretaris.

"HET BELANGRIJKSTE IN DE MUZIEK
STAAT NIET IN DE NOTEN."

Gustav Mahler (1860-1911)

UIT DE MOND VAN KINDEREN

MUZIEKONDERWIJS VOLGENS HET LENNARDS-INSTITUUT

In het kader van het KDC-Ontsluitingsproject 1997-2002 worden archieven van instellingen van zeer uiteenlopende aard toegankelijk gemaakt. Een daarvan is dat van het Lennards-instituut. Dit instituut, gevestigd te Roermond, richtte zich op de muzikale vorming van onderwijzers en onderwijzeressen van het, vooral katholiek, lager onderwijs, en later ook op die van kleuterleidsters en docenten van het nijverheidsonderwijs.

Voorgeschiedenis

De Amerikaanse muziekpedagoge Justine Baynard Ward (1879-1975) ontwikkelde in de periode tussen 1914 en 1922 een nieuwe methode voor muziekonderwijs aan kinderen, verdeeld over vier leerjaren.

Het *Vierde Leerjaar*, gepubliceerd in 1922, behandelde uitsluitend het gregoriaans. Deze vierde leergang had zij geschreven in nauwe samenwerking met dom André Mocquereau OSB van de abdij van Solesmes. Deze Noord-Franse benedictijnenabdij was een centrum voor de bestudering van het gregoriaans. Toen Ward in 1927 een bezoek bracht aan Solesmes, stelde dom Mocquereau haar voor aan twee andere gasten van de abdij: H.J. Vullingshs (1883-1945), pastoor in het Limburgse Grashoek, en J.L.M.A. Lennards (1899-1986), onderwijzer te Horn. Vullingshs had als nevenfunctie een bestuurslidmaatschap van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging, een vereniging ter bevordering van de kerkelijke muziek. Lennards en hij bezochten Solesmes, omdat zij op zoek waren naar wegen om het gebruik van het gregoriaans als volkszang in de liturgie te stimuleren; dit op aandringen van het *Motu Proprio* van paus Pius X uit 1903, die in deze instructie over de kerkmuziek het gregoriaans typeerde als "...het hoogste toonbeeld der gewijde muziek...". Ook drong de paus erop aan deze kerkmuziek "...weer in het gebruik van het volk te herstellen...".

J.L.M.A. Lennards

Op uitnodiging van Ward brachten Vullingshs en Lennards een bezoek aan het Pius X-instituut te New York, waar de door haar ontwikkelde methode in praktijk werd gebracht. Lennards raakte overtuigd en na zijn terugkomst in Nederland paste hij de methode direct toe in het onderwijs aan zijn leerlingen.

Oprichting

In 1928 organiseerde de Sint Gregoriusvereniging in Utrecht ter gelegenheid van haar vijftigjarig bestaan een congres over gewijde muziek. Lennards gaf op dit congres met zijn leerlingen een demonstratie van de methode met stem- en ritme-oefeningen.

Justine Ward

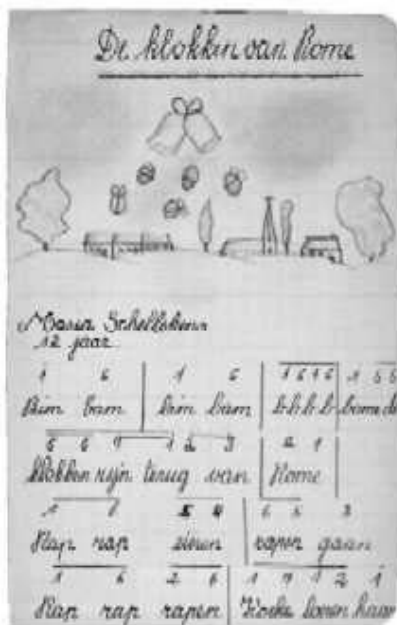
Leerlingen van een high-school uit New York illustreerden de resultaten van deze vorm van muziekonderwijs door uitvoeringen te geven van gregoriaanse gezangen en meerstemmige liederen. Deze en andere demonstraties in Nederland leidden ertoe dat de Sint-Gregoriusvereniging in hetzelfde jaar een opleiding stichtte voor muziekondericht voor onderwijsgevenden te Roermond: het Ward-instituut. Uitgangspunt was verbetering van de muzikale opvoeding van de jeugd en invoering van het gregoriaans op katholieke scholen, om zodoende de actieve deelname van gelovigen aan liturgische plechtigheden te bevorderen. Vullingshs werd aangesteld als directeur en Lennards als medewerker. Gedurende

de eerste tien jaar ressorteerde het instituut onder de St. Gregoriusvereniging. In 1938 werd het instituut omgevormd tot een zelfstandige stichting. Vullingshs trad af als directeur en Lennards volgde hem op. Na diens aftreden in 1965 werd het Ward-instituut bij wijze van eerbetoon omgedoopt tot Lennards-instituut.

Doel en methode

Volgens Justine Ward was muziek een essentieel element in de opvoeding. Zij ging ervan uit dat een goede muzikale vorming zou leiden tot een harmonische ontwikkeling van het kind. Het muziekondericht zag zij niet als een passief gebeuren, waarbij kinderen alleen maar liedjes leerden. Het doel was een harmonische vorming, met de nadruk op de zelfwerkzaamheid van de leerling. Veel aandacht werd besteed aan stemvorming, gehooroefeningen, geheugentrainingen, ontwikkeling van het ritmisch gevoel en improvisatie. Muziekonderwijs volgens deze methode stond niet op zichzelf, maar werd geïntegreerd in andere vakken, zoals godsdienst- en taallessen, geschiedenis, tekenen en lichamelijke opvoeding. Het repertoire bestond uit verantwoorde kinderliedjes, volksliederen, canons en uiteraard het gregoriaans. Vanwege de integratie in andere vakken was het van belang dat de muzikale opvoeding in handen lag van onderwijzers; zij hebben de leerlingen immers de hele dag in de klas en geven les in alle schoolvakken. Door de sterke nadruk op het gregoriaans bleef deze vorm van muziekonderwijs in de eerste jaren beperkt tot de katholieke scholen. Men zocht en vond echter een verbreding door een bewerking

van de methode die gericht was op christelijke scholen. Dit resulteerde in 1937 in de publicatie van een aangepaste vorm, overigens eveneens met nadruk op religieuze muziek. Om de kwaliteit van het muziekonderwijs volgens de Ward-methode te bewaken onderhield het instituut contact met de cursisten (“pedagogische nazorg”) door middel van de periodiek *Mededelingen*, later *Ex Ore Infantium* (Uit de mond van kinderen) en door reünies waar men ervaringen kon uitwisselen. Ook werden de scholen bezocht door consultants, die onder meer letten op de muzikale ontwikkeling van de onderwijzer(es), de stemkwaliteit, het pedagogisch optreden en het gebruik van leermiddelen en hun bevindingen vastlegden in inspectieverslagen.

Groei en afbouw

Het instituut mocht zich verheugen in een grote belangstelling. Zo was er in 1938 bij het tienjarig bestaan al sprake van in totaal 350 cursussen, 6500 verleende getuigschriften, 250 scholen die de methode praktiseerden en 36.000 leerlingen die op deze wijze onderwijs kregen. Bij het veertigjarig jubileum in 1968 waren deze aantallen verveelvoudigd: 1420 cursussen, 17.000 gediplomeerden en 43.000 klassen. In tegenstelling tot wat deze cijfers suggereren begon de belangstelling voor de cursussen in de jaren zestig te tanen. Dit was onder meer het gevolg van de invoering van de landstaal in de liturgie en daarmee praktisch de verdwijning van het gregoriaans, de opkomende secularisatie en veranderende inzichten in het onderwijs. Het instituut bleef de principes van Ward en de daarmee samenhangende werkwijzen wel handhaven, maar met aanpassingen aan de behoeften en vragen vanuit het onderwijs. In de jaren zeventig breidde het instituut de praktijkopleidingen nog uit met cursussen voor docenten aan scholen op neutrale grondslag, maar de teruggang zette door. Zo bezochten consultants in het schooljaar 1980/1981 nog slechts vijftig kleuterscholen en zeventig lagere scholen. Uiteindelijk was het instituut gedwongen zijn deuren te sluiten en werd de stichting in 1986 geliquideerd.

Uniek archief

Voor zover bekend zijn er in Nederland slechts enkele publicaties verschenen over de Ward-methode. Over de praktijk is echter helemaal niets bekend. Het archief van het Lennards-instituut is na bewerking toegankelijk voor nader onderzoek naar deze specifieke muzikale vorming in het onderwijs over een periode van bijna zestig jaar. Het archief biedt door de grote hoeveelheid correspondentie met (ex-)cursisten en door de bewaarde inspectieverslagen een helder inzicht in de ervaringen van onderwijsgeevenden met dit muziekonderwijs.

KDC/rs & jkvs (Erasmusplein 11 (2000) nr.2)

*Overgenomen met toestemming van het Katholiek Documentatie Centrum
Postbus 9100, 6500 HA Nijmegen.*

VANAF DE ORGELBANK

Hij die zonder zonden is.....

In de rubriek ‘Vanaf de orgelbank’ beschrijven we zeer regelmatig kerkmuzikale zaken vanuit een kritisch oogpunt. Met humor. Wat aangedikt, maar ook soms, misschien wat belerend. Onze insteek is dan ook om de lezer tot nadenken aan te zetten, reactie uit te lokken zonder het zelf allemaal beter te

willen weten. Sterker nog, soms komen ook wij in situaties terecht waarin we liever niet verkeren. Laatst nog toen de dirigent een zodanig in elkaar geknutseld programma aan mij voorlegde dat ik met het schaamrood op de kaken tegen mijn pastoor zei dat ik na afloop van de dienst niet naar beneden kwam voordat de laatste mensen uit de kerk waren. Onder het motto “Ad Voesten, organist!... maar nu even niet!”

Ook ik word wel eens veroordeeld tot het spelen van “t Kapelke” of “Gij schreef mijn naam” of erger. (Ooit werd er door een koor tijdens een eucharistieviering waar ik aanwezig was “Es klinget so herrlich, es klinget so schön” uit “die Zauberflöte” van W.A. Mozart gezongen nota bene tijdens de collecte!!!)

Ook ik moet me vaak aanpassen aan de mening van anderen. Daar is overigens niets mis mee mits we met zijn allen blijven streven naar kerkmuzikale verbetering en verdieping.

Het opbouwen van repertoire duurt nu eenmaal zijn tijd en vaak blijven graag gezongen en gehoorde “kaskrakers” een generatie doorklinken.

Toch voel ik me er niet prettig bij als ik in mijn eigen ogen niet voldoe aan de minimale eisen van een volwaardige liturgie. Ik vraag me wel eens af of anderen dat onplezierig gevoel ook hebben als ze niet-passende muziek in de liturgie (moeten) zingen of spelen.

Wat ik zeker weet is dat er kerkmusici zijn die geen enkele gewetensbezwaar hebben. Als ik soms zie hoe blij die mensen kunnen zijn met die in mijn ogen en oren vreselijke muzikale misplaatstheid, kan ik er soms ook wel weer mee lachen en relativeren en denken, “ach, hij die zonder zonden is, werpe de eerste steen....!”

Ad Voesten

PETRUS BANDEN

Op de omslag van deze editie van *Koorgeleide* staat de Petrus Banden Kerk uit Venray. De naam van de kerk wijst naar de bevrijding van de apostel Petrus, beschreven in hoofdstuk 12 van het bijbelboek Handelingen. Petrus was door Herodes gevangen genomen en sloef tussen twee soldaten aan wie hij met twee kettingen (de 'banden') was vastgeketend. Er verscheen een engel die hem wakker maakte en hem zei om hem te volgen. De ketenen werden verbroken, twee wachtposten werden gepasseerd, en de ijzeren poort van de gevangenis ging vanzelf open.

De gotische kerk uit de 15de eeuw beheert een kostbare verzameling kunstschaten. Met de bouw van deze imposante kerk werd begonnen in 1462 en al in 1475 kon de Petrus-luidklok in de 84 meter hoge toren gehangen worden.

In de daarop volgende jaren werd de kerk verfraaid en verder ingericht met het geld dat de bouwpastoor van der Gaet had nagelaten.

De kerk, die de kenmerken van de Nederrijnse baksteengotiek (late gotiek) draagt, heeft een 25 meter hoog middenschip en twee zijbeuken die elk 17 meter hoog zijn. Door de hoogte van de zijbeuken, ontbreken aan de buitenzijde de luchtbogen. De bouwmeester was een leerling van Gisbert Schairt, een befaamd bouwmeester die de kerken van o.a. Xanten, Kranenburg en Nijmegen bouwde.

In 1566 bevonden er zich 16 altaren van de diverse gilden en broederschappen in de kerk met daarop de patroonheiligen van deze gilden. Omdat de beeldenstorm aan de kerk voorbij is gegaan en de kerk tot aan het einde van WO II gevrijwaard is gebleven van allerlei andere rampen, bezit de kerk nog steeds een unieke verzameling beelden, voor een groot deel middeleeuws. Deze beelden hebben ook altijd in deze kerk gestaan.

Foto: H. Hoedemaekers

Naast de beelden die ooit op de altaren stonden, is er een unieke serie Apostelbeelden (15e en 16e eeuw), een Marianum (15e eeuw) en een imposant beeld van Petrus Paus (1530).

Bij de verwoesting van de kerk op 16 oktober 1944 zijn de gebrandschilderde ramen, de muur- en gewelfschildering en het orgel geheel verloren gegaan.

De opdracht voor de bouw van het huidige orgel werd mogelijk dankzij de inzet van het orgelcomité, het kerkbestuur en de parochianen en werd in 1953 gegeven, waarna het twee jaar later plechtig werd ingewijd.

Het front van het orgel is ontworpen door Ir. J. Kayser, architect te Venlo; het oksaal is gemaakt door de fa. Jos Keijsers & Zoon te Horst. Het elektro pneumatisch orgel dat beschikt over 42 stemmen en 2556 sprekende pijpen is gebouwd door de fa. "Gebros. Vermeulen" uit Weert.

Het orgel wordt vooral gebruikt tijdens de eredienst. Daarnaast organiseert het Orgelcomité Venray jaarlijks een orgelconcert met een bekende Nederlandse of buitenlandse organist. Dit concert vindt doorgaans plaats op de 4e zondag in mei.

(Bron: <http://www.petrusbandenkerkvenray.nl/>)

LIMBURGS ORGEL EN KERKMUZIEK ARCHIEF

Wat is de doelstelling van LOKA?

Bezitters, liefhebbers en beoefenaars van orgel- en kerkmuziek hebben vaak muziek- plak- en fotoboeken, partituren, manuscripten, tijdschriften, foto's, lp's, cd's, dvd's, enz. in huis, die soms in een heel leven zijn verzameld.

Na overlijden van de verzamelaar komt deze verzameling mogelijk in handen van eveneens in muziek geïnteresseerde nabestaanden die deze naar waarde weten te schatten, handhaven en wellicht verder uitbreiden.

Er zijn echter ook nabestaanden die de passie voor muziek niet delen, en de

waarde van de verzameling niet inzien, waardoor de situatie kan ontstaan dat deze bij het oud papier of de kringloopwinkel terecht komt. Zo kan een schat aan muzikaal cultureel erfgoed verloren gaan!

Het Limburgs Orgel- en Kerkmuziek Archief is opgericht om een permanente, veilige en verantwoorde bewaarplaats te bieden voor de waardevolle verzamelingen van de bezitters, liefhebbers en beoefenaars van orgel- en kerkmuziek, bij leven, maar ook na overlijden. In Nederland zijn in Den Haag, Haarlem, Utrecht, Elburg, en in België in Leuven [Resonant] en Brussel [Koninklijke

Bibliotheek] al vergelijkbare archieven. Met de oprichting van het LOKA is er nu ook in Zuid-Nederland de mogelijkheid om verzamelingen met betrekking tot Limburgse orgel- en kerkmuziek voor de toekomst veilig te stellen.

Waar is het LOKA gevestigd?

Het LOKA is ondergebracht in het Stadsarchief Sittard-Geleen met het voorlopige adres: Stadsarchief Sittard-Geleen, Kasteelhof 3, 6121 XK Born en zal over enige tijd een nieuwe locatie hebben in een nog nieuw te bouwen Stadsarchief op de plek waar nu is gevestigd Museum Het Domein, Kapittelstraat 6 in Sittard.

Op welke wijze kunt u materialen aanbieden?

U hebt de mogelijkheid om het materiaal met of zonder behoud van eigendomsrecht aan het LOKA af te staan. Mocht aangeboden materiaal al bij het LOKA aanwezig zijn, dan wordt in overleg met de aanbieder een andere geschikte oplossing gezocht. U kunt materiaal aanbieden die een Belgisch- en Nederlands-Limburgse grondslag heeft of gerelateerd is aan Belgisch of Nederlands Limburg. Als u ervoor kiest om uw verzamelde materialen af te staan aan LOKA is het

wel wenselijk dat u deze netjes en geordend aanbiedt.

Wat gebeurt er met het aangeboden materiaal?

Het aangeboden materiaal wordt inzichtelijk op titel, schrijver, uitgever, ISBN-nummer in een digitaal bestand opgeslagen. De inhoud van het aangeboden wordt echter niet gedigitaliseerd (lees: ingescand). Geïnteresseerden kunnen dus op termijn via de website van het Stadsarchief Sittard-Geleen raadplegen welke materialen in het LOKA zijn opgeslagen en indien gewenst ter plaatse bekijken.

Wie is de initiatiefnemer van het LOKA?

Het LOKA is een idee en initiatief van Jo Canten. Mocht u niet zelf in staat zijn uw verzameling naar het Stadsarchief te brengen, kunt u hem hiervoor raadplegen. Hij is bereikbaar onder telefoonnummer 046-4510834 en via e-mail: canten@home.nl

Jo wordt vakkundig terzijde gestaan door Eric Gruisen, professioneel archiefbeheerder. LOKA is mogelijk dankzij welwillende medewerking van het Stadsarchief.

**“HET GOEDE AAN MUZIEK IS
DAT ALS HET JE RAAKT,
HET GEEN PIJN DOET.”**

Bob Marley, Jamaicaanse zanger (1945-1981)

TOELICHTING

DO-UT-DES-MUZIEKBLADEN

Onder deze naam biedt de diocesane Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging de kerkkoren en kerkmusici van de parochies in het bisdom Roermond nieuwe composities aan.

De naam is enerzijds muzikaal, anderzijds vormt zij een latijnse zin. Vertaald luidt deze: “ik geef opdat jij zult geven”.

Getransponeerd naar onze intentie betekent dit zoveel als: wij als diocesane NSGV bieden U deze muziekbladen aan opdat U er gebruik van zult maken en dit wellicht zult honoreren met

een bijdrage ter bestrijding van de onkosten.

U mag de koorcomposities legaal kopiëren en vergroten. Vriendelijk verzoek: Wilt U wel ons secretariaat hiervan met een briefkaart op de hoogte stellen!

Voor gebruik buiten het bisdom is schriftelijke aanvraag om legale kopieën à € 0,25 per blad te verkrijgen verplicht.

Alle composities zijn copyright van het eigen fonds USC-Strasbourg/NSGV-Roermond, tenzij anders vermeld.

1. Psalm 8

Een korte, contrapuntische psalmzetting voor driestemmig gemengd koor, geschikt als tussenzang. De drie stemmen zijn relatief eenvoudig en melodieus, maar door de combinatie ontstaan interessante “pittige” samenklanken. Een aanrader voor een klein koor dat niet terugschrikt voor een iets modernere stijl!

Als ervoor gekozen wordt een organist het stuk te laten meespelen, kan deze eventueel ook het eenstemmige “vers” van de mannenstemmen met enkele geschikte akkoorden ondersteunen.

R. Peters

2. C-Dur

Dit korte orgelstukje is het eerste in een bundel van “15 Präludien und Fughetten” voor orgel manualiter, die recent is verschenen.

De bundel is geïnspireerd op de kleine klavecimbel- en orgelwerken van Bach: de titel is uiteraard ontleend aan de bekende verzameling klavecimbelstukken, en de opeenvolging van toonsoorten is gebaseerd op Bach’s “Inventionen”. De 15 twee- tot vierstemmige stukken bestaan elk uit een preludium en een kleine fuga, die naadloos in elkaar overgaan. De stijl is gematigd modern; de moeilijkheidsgraad is eenvoudig tot gemiddeld.

De bundel (34 pagina’s) is te bestellen bij de componist (robpeters.muziek@gmail.com). Kosten € 9,75, inclusief verzending.

R. Peters

DO-UT-DES-MUZIEKBLADEN

Domine Dominus Noster

Psalm 8, 2

Rob Peters (2009)

maestoso

S
Do - mi - ne, Do - mi - nus nos - ter, Do - mi - ne,
A
Do - mi - ne, Do - mi - nus nos - ter, Do - mi - ne,
Bar
Do - - - mi - ne, Do - mi - nus nos - ter, Do - - - mi - ne,

S
Do - mi - nus nos - ter, quam ad - mi - ra - - - bi - le,
A
Do - mi - nus nos - ter, quam ad - mi - ra - bi - le, quam
Bar
Do - mi - nus nos - ter, quam ad - mi - ra - - - bi -

S
quam ad - mi - ra - bi - le est no - men tu - - - um in u - ni -
A
ad - mi - ra - - bi - le est no - men tu - um in u -
Bar
le, quam ad - mi - ra - - bi - le est no - men tu - um in u - ni -

S
ver - sa, in u - - - ni - ver - sa ter - - - ra!
A
ni - ver - sa ter - ra, in u - ni - ver - sa ter - ra!
Bar
ver - sa, in u - ni - ver - sa ter - - - ra!

Bar
Quo - ni - am e - le - va - ta est mag - ni - fi - cen - ti - a tu - a, su - per cae - los. *Da Capo*

uit "15 kleine Präludien und Fughetten"

1. C-Dur

allegretto

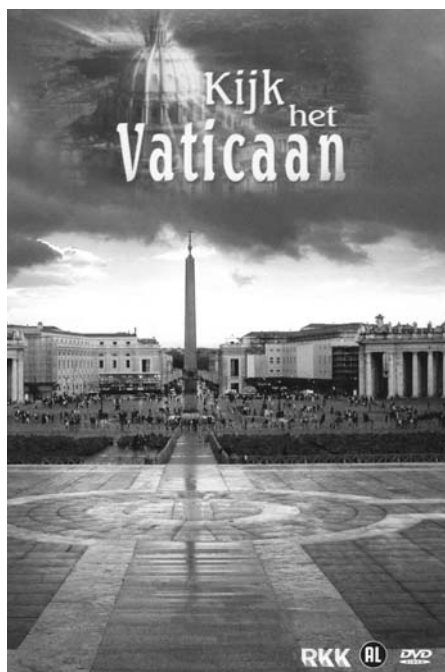
Rob Peters (2008)

The image displays a musical score for a piece in C major, 3/4 time, marked 'allegretto'. The score is written for piano and consists of six systems of two staves each. The first system begins with a piano (*p*) dynamic. The second system features a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The third system also features a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The score concludes with a double bar line and repeat dots. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and dynamic markings.

“KIK HET VATICAN”. HET BEKIKEN WAARD!

Als kerkmusicus is het vaak niet voldoende om alleen maar met de muziek bezig te zijn. Ook achtergrondinformatie is erg belangrijk. Kerkmuziek staat immers niet op zichzelf maar is altijd verankerd in een bepaalde context.

Dit jaar kwam de RKK met een serie van 12 afleveringen over het functioneren van het Vaticaan. In het bijzonder de organisatie achter de schermen werd uitgebreid belicht. De verrassende frisse aanpak van Vaticaan-kenner Stijn Fens en regisseur Bart Ruijs geven de kijker een geweldig beeld van wat er zich binnen en buiten de muren van Vaticaanstad zoal voordoet. Vragen als: “Wat doet de paus eigenlijk allemaal overdag? Hoe word ik heilig? Gaan geloof en wetenschap samen? Hoe functioneert de grootste parochiekerk ter wereld?”, worden door mensen die werkzaam zijn in deze kleine staat voor ons beantwoord.

Circa 288 minuten prachtig beeldmateriaal laten plekken zien waar de meeste van ons nooit zullen komen. Informatief, leerzaam en ook erg onderhoudend. De 2 dvd's geven in de 12 afleveringen van elk 25 minuten een objectief beeld van het Vaticaan en waar de rooms-katholieke kerk voor staat. Kritische vragen worden niet uit de weg gegaan en ook in alle openheid door de betrokkenen beantwoord.

Een aanrader voor wie enkele zeer aangename TV avonden wil beleven.

Ad Voesten

De dvd-box “Kijk het Vaticaan” is te verkrijgen via de reguliere handel, € 17,95 en via de website van www.rkkerk.nl.

ROME EN LOURDES

Rome en Lourdes. Mannelijk en vrouwelijk. Samen vormen ze een totaalplaatje van onze kerk. Let wel, ik ben ze allicht allebei trouw. Jazeker. Maar toch. In de Eeuwige Stad staan onverzettelijke monumenten, heerst de geschiedenis en huist de paus. Even krijg je op woensdag de kans om die geschiedenis tot leven te zien komen als uit alle delen van de wereld mensen samen stromen op het Sint Pietersplein rondom de opvolger van Petrus. En dat het ten diepste niet gaat om stenen alleen, ervaar je ook als je met je mensen de Mis viert in de catacomben of onder de Sint Pieter. Of als je omgaat met de zusters in wier huis je hartelijk gastvrijheid geniet. Maar buiten die pareltjes van mo(nu)menten lijkt Rome steeds gauw weer te verstenen ...

Lourdes heeft nauwelijks bezienswaardigheden. Goed, het stromende water van de Gave en de indrukwekkende rotsen en bergen verkondigen hun verhaal, maar verder ... Maar daar is het juist de mensenmenigte die je als vanzelf een levende kerkgemeenschap doet ervaren. Ook buiten de kaders van de liturgie, in de zorg met name voor zieken en kinderen en in de wijze waarop mensen met elkaar omgaan.

Tegen die achtergrond zit er tussen Rome en Lourdes een groot verschil in de wijze van liturgie vieren. Je zou kunnen zeggen dat ze in Rome precies weten wat er in het rood in het Altaarmissaal

staat aangegeven: de rubrieken over het doen en laten, voor en achter, links en rechts. Dan zou je ook kunnen zeggen dat ze in Lourdes veel meer kijken naar de zwartgedrukte tekst in datzelfde missaal: dáár gaat het om en die moet je tot leven zien te brengen. En dat lukt ze in Lourdes steeds opnieuw op een bijzonder inspirerende wijze.

Ik vertel het eigenlijk omdat ik als ik in Rome ben met groepen de zondagsmissen in de grote basilieken liefst omzeil. De priester doet de Mis, een koor zingt vanaf de orgelbühne en 'men' is erbij aanwezig. Die zang kun je soms gregoriaans noemen, maar een trouwe Duitse zuster op de cursus vroeg waarom het "im Fernsehen aus 'm Vatikan immer ganz anders klingt als wie wir es heute lernen." Het antwoord van een gezaghebbende gregorianist was heel simpel 'keine Ahnung' maar bedoelde daarmee niet zichzelf. En waar de liturgische beweging jarenlang geijverd heeft theater en Godshuis van elkaar te onderscheiden, zijn op menige zondag in Rome de lyrische aria's uit de opera en de concertmissen weer bijna in ere en met luister hersteld ... Zeker ook gecombineerd met de huidige restauratieve Roomse entourage: waar bij ons de gehaakte glasgordijnen nagenoeg verdwenen zijn uit het straatbeeld, krijgen ze op de pauselijke loge met Urbi et Orbi een second live, in wat men zich links en rechts schuin achter de paus in rochetten met kant tot boventegen 'aan-

toddelt'. Enfin, we dwalen af.

Terwijl ik in Lourdes mensen aanmoedig om de Internationale Mis op woensdag of zondag zeker niet te missen! Daar zijn volk, priesters, koor en organist weliswaar zoals het hoort van elkaar onderscheiden, maar toch en absoluut één in het vierende en zingende Godsvolk.

Gelegenheidskoor van de Limburgse Bedevaart eerste week september 2009

Nu leert de geschiedenis van het gregoriaans eenduidig dat Romeinse liturgie altijd pas tot leven komt als het eerst een keer door Frankrijk getrokken heeft. Wat is water toch lekker als het in de brouwerij geweest is! Maar eigenlijk geldt dat – ook bijna een halve eeuw na het concilie - nog steeds! De liturgie is er, ligt vast en zit knap en buitengewoon goed in elkaar. En het altaarmissaal is een onuitputtelijke bron van inspiratie. Maar je moet het nog tot leven brengen, wil het de uitstraling krijgen die het in zich draagt.

Is dat vreemd? Integendeel: een partituur kan af zijn en knap, maar het is aan de uitvoerders om de muziek zelf en het verhaal erachter tot klinken te brengen. Voor de liturgie geldt het niet anders. Dat vraagt veel van allen die op welke wijze dan ook bij die liturgie betrokken zijn. Helaas zijn er heel wat liturgische actoren – ook onder voorgangers – die daar weinig feeling voor hebben. En

onder koorzangers heerst vaak de opvatting dat het vooral 'sjön moeët zieë'.

Rome en Lourdes. Er komt zoveel uit Rome aan prachtig materiaal. We zitten op een schatberg van nauwelijks ontgonnen liturgisch repertoire en een onvoorstelbare liederenschat. Tijd dat we die bronnen flink aanboren en eruit halen wat er in zit. Maar ook tijd dat we er eerst even mee door Lourdes gaan. Gestileerd, verantwoord, maar er mag een stuk Franse slag, een 'savoir vivre' overheen. En om het u hier ook maar eens onder de neus te wrijven: 'Zo is het altijd geweest!' De ervaring leert – ook in parochieverband – dat we dan daadwerkelijk kunnen komen tot liturgie zoals het concilie de liturgie heeft bedoeld en zoals ze gelukkig op tal van parochies in Limburg (inmiddels, nog dan wel weer) te beleven is!

Ed Smeets

WHEN VOICES UNITE, HEARTS BEAT TOGETHER

CÉSAR GEOFFREY

Het was afzien in juli. Iedere morgen om 6 uur de deur uit en 's nachts om 0.30uur weer thuis, 9 dagen achter elkaar! En dan de hele dag tussen duizenden zangers ondergedompeld in koormuziek. Blaren onder mijn voeten van het lopen van de jaarbeurs naar het Domplein en vele kerken en concertzalen in de buurt, om getuige te zijn van schitterende uitvoeringen op topniveau. Ontmoetingen met collega-dirigenten uit de hele wereld; rondlopen tussen de kooruitgevers op zoek naar ... de bodem van de beurs.

Ziehier in een notendop een sfeerschildering van één van de grootste koorevenementen ter wereld, dat dit jaar in Utrecht werd gehouden:

EUROPA CANTAT.

Ongeveer 50 jaar geleden zochten César Geoffray, oprichter van de Franse kooruitgeverij “À coeur joie”, en Gottfried Wolters van “Möseler Verlag” naar wegen om de jeugd weer massaal aan het zingen te krijgen.

Hun samenwerking leidde tot het ontstaan van Europa Cantat, waar tegenwoordig meer dan een miljoen (!) zangers en koordirigenten uit de wereld bij zijn aangesloten. Hoogtepunt is onmiskenbaar het driejaarlijkse festival, onder meer gehouden in Passau, Namen, Straatsburg, Nevers, Barcelona, Mainz.

Het doel is om jong en oud kennis te laten maken met vele koorwerken, die binnen een paar dagen ten gehore wordt gebracht. Daarnaast treden vele koren op op diverse locaties. De populaire “Open Singing” die iedere avond na het avondeten wordt gehouden, is een welkome ontspanning na een dag keihard werken. Daarna vinden de avondconcerten plaats, die gaandeweg worden ingevuld door de eigen ateliers, als afronding van de workshop. En dat alles onder leiding van gerenommeerde internationale grootheden.

Uniek is de sfeer waarin alles plaatsvindt. Juist de kinderen jeugdkoren die uit de hele wereld naar Utrecht zijn gekomen zorgen voor het jeugdige elan en zij maken moeiteloos contacten met andere nationaliteiten. Ontroerend waren bijvoorbeeld presentaties waarin solistjes uit Afrika, China, Frankrijk,

Nederland, ieder een couplet zongen in hun eigen taal, ondersteund door een kleurrijk kinderkoor. Persoonlijk genoot ik het meest van de uitvoering van “Le Roi David” van Arthur Honegger, dat ik ooit zelf als conservatoriumstudent heb meegezongen in het grote koor. Ditmaal bestond het koor uit 3 nationale jeugdkoren (!). Wat een kwaliteit, wat een souplesse, zuiverheid, expressie! Kippenviel. Na afloop werd de dirigent buiten letterlijk op handen gedragen. Dat mag je in deze “ernstige” wereld wel uniek noemen.

Gewapend met een videocamera en een fotoestel heb ik heel wat interessante opnames gemaakt.

Graag zou ik mijn ervaringen op een muzikale manier met geïnteresseerde zangers en dirigenten willen delen. Daarom wil ik in het voorjaar een projectkoor vormen dat een aantal werken zal instuderen, waaronder ook interessante en niet al te moeilijke geestelijke gezangen. Op een nader te bepalen datum zal dit tijdens een studiedag voor dirigenten worden gepresenteerd. Belangstellenden kunnen zich melden op mijn mailadres of via de website “Centrum voor Koorzang”. Andere interessante websites zijn www.youtube.com/europacantatutrecht en www.anniebank.nl waar de koorbundel te krijgen is.

Wilt u er de volgende keer bij zijn?

Begin maar vast te sparen.

We moeten naar Turijn!

Annie Jansen

ZOMAAR

Zomaar een ochtend in september. Het schooljaar is twee weken oud. De bel gaat, de pauze is voorbij.

Kinderen stormen enthousiast de schooldeur binnen. Gelach, geschreeuw, gegil. Vijf minuten later. De deur gaat weer open. Negentig kleuters lopen twee aan twee richting de kerk. De groepen drie en vier volgen. Rustig, in tweetallen. Er wordt zacht gefluisterd. De grote deuren van de kerk staan open. Het zonnetje schijnt en het altaar is overgoten met zonlicht. Vol verwachting komen de kinderen de kerk binnen. Sommigen komen hier vaker, samen met papa en mama. Voor anderen is het de allereerste keer. Het is spannend. De kerk vult zich met geroezemoes. Een kleuter herkent een ouder broertje en zwaait enthousiast. Langzaam vullen de banken zich met kinderen. Kleine kinderen maar ook de groten van groep 8 zoeken hun plek in de kerk. Ouders en grootouders vullen de lege plekken achter in de kerk op. De grote deuren blijven open. Alsof we willen zeggen: iedereen is vandaag welkom. De bel gaat, het eerste lied klinkt. Een nieuwe dag, een dag door God gegeven. Met alle kinderen samen en alle meesters en juffen vieren we de opening van het nieuwe schooljaar. In de kerk. Samen met meneer pastoor.

Kinderen mogen naar voren komen en lezen met elkaar een welkomstwoord. De groten helpen de kleintjes en samen komen we een heel eind.

We steken kaarsen aan en al die kaarsjes samen ontsteken de grote kaars op het altaar. Durf een lichtje te zijn voor de ander. Dat is dit jaar het thema. De lezing en ook de liedjes zijn hierop aan gepast. Met dank aan Trefwoord, een methode die een uitstekend houvast biedt bij het samenstellen van een viering met kinderen. In de weken voor de zomervakantie maar ook de eerste twee weken is er hard geoefend in de groepen. En dat merk je. Kinderen lezen zelfverzekerd, soms met een beetje hulp van meneer pastoor, hun stukje voor. Liedjes worden enthousiast meegezongen en bij het laatste lied gaat het dak er bijna af. 384 kinderen zingen uit volle borst: 'Ga je mee, zeg niet nee. Maar sta op en doe mee.' Doe mee met een nieuw schooljaar, maar ook doe mee met het samen school en kerk zijn. We zijn niet voor niets de school naast de kerk! Niet alleen de kinderen zijn enthousiast, maar ook ouders geven hun blijk van waardering. Leerkrachten ervaren de bijzondere sfeer tijdens de viering en spreken dit naar elkaar uit. Een bijzonder moment op een feestelijke dag, zomaar in september.

Dominique Voesten-Gerritsen

"Trefwoord" (Periodiek verschijnend materiaal voor godsdienstige en levensbeschouwelijke vorming in de basisschool.)

SGO uitgeverij www.sgonet.nl

e-mail: verkoop@sgohoevelaken.nl

NIEUWS IN HET KORT

AANPAK PREVENTIE SEKSUEEL MISBRUIK ONDERTEKEND **Amateurkunst en kunsteducatie nemen stappen tegen seksueel misbruik van kinderen.**

Aan de amateurkunst nemen circa 1,7 miljoen kinderen deel in de leeftijd tot 18 jaar. De organisaties in de sector amateurkunst en kunsteducatie realiseren zich dat misbruik helaas ook in hun sector voor kan komen. Daarom maken zij afspraken om kinderen een zo veilig mogelijke omgeving te kunnen bieden.

Kunstfactor, sectorinstituut amateurkunst, heeft samen met Kunstconnectie, brancheorganisatie kunsteducatie, het voortouw genomen om binnen de sector stappen te ondernemen. Dit heeft geresulteerd in de *Aanpak Preventie Seksueel Misbruik van kinderen in de Amateurkunst en Kunsteducatie*. Deze Aanpak bestaat onder meer uit een gedragscode, omgangsregels, richtlijnen voor het gebruik van de Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) en een meldprotocol.

Ondertekening convenant

Op 20 juni 2009 is de *Aanpak Preventie Seksueel Misbruik van kinderen in de Amateurkunst en Kunsteducatie* gepresenteerd. Meer dan twintig landelijke koepels, brancheorganisaties en netwerken in de amateurkunst en kunsteducatie hebben inmiddels toegezegd te zullen ijveren voor de toepassing van de Aanpak in hun onderdeel van de amateurkunst. Dit streven hebben zij vastgelegd met de ondertekening van een convenant.

De *Aanpak Preventie Seksueel Misbruik van kinderen in de Amateurkunst en Kunsteducatie* is gebaseerd op het werk van de taakgroep Preventie Seksueel Misbruik Organisatie NOV (Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk), die nauw heeft samengewerkt met het Ministerie van Justitie.

De NSGV is een van de vele organisaties die hebben toegezegd te ondertekenen. Voor meer informatie betreffende het convenant tegen seksueel misbruik van kinderen, zie www.kunstfactor.nl

NIEUWE UITGAVE

Er is een nieuwe uitgave verschenen van prof.dr. Stefan Klöckner: *Handbuch Gregorianik, Einführung in Geschichte, Theorie und Praxis des Gregorianischen Choral*s. Te bestellen bij www.conbrio.de, prijs € 29, exclusief verzendkosten.

TER INFORMATIE

In koorgeleide 83 stond in het artikel over Rolducse componisten, dat er van dhr. Nillesen geen composities bewaard zijn gebleven. H. Zitzen, secretaris van Zangvereniging Eendracht Rimburch, deelt mee dat er in het archief van zijn koor nog een Tantum Ergo aanwezig is van Nillesen.

IN MEMORIAM: A.P.S. (NOUD) VAN HOUT

Op donderdag 3 september 2009 is in het St. Antonius ziekenhuis te Nieuwegein pastoor Arnoldus Pierre Stephanus (Noud) van Hout overleden.

Pastoor van Hout werd op 2 september 1949 te Eindhoven geboren. Nadat hij via het avondonderwijs het atheneumdiploma behaalde, ging hij muziekwetenschappen studeren in Utrecht, met als bijvak liturgiegeschiedenis. Op 16 juni 1984 ontving hij de priesterwijding. Een dag later op 17 juni 1984 ontving hij zijn eerste benoeming tot kapelaan in de parochie H. Bartholomeus te Meersen. Een jaar later werd hij benoemd tot kapelaan van de parochie H. Christoffel te Roermond.

Per 14 mei 1988 ontving hij zijn benoeming tot pastoor van de parochie H.H. Wiro, Plechelmus en Otgerus te Sint Odiliënberg. Vervolgens was hij acht jaar deken van het dekenaat Horst en pastoor van de St. Lambertuskerk aldaar. In 1999 werd hij benoemd tot pastoor van de parochie H.H. Marcellinus en Petrus te Geleen. Ook volgde een benoeming in de liturgische adviescommissie van het bisdom.

Pastoor van Hout heeft altijd een theoretische en historische belangstelling gehad voor muziek. Daarnaast heeft hij ook altijd gezongen in koren. Zowel in kerkkoren waar het gregoriaans een belangrijke plaats innam, als ook in wereldlijke koren.

Vanwege gezondheidsproblemen werd hij per 1 juli 2006 op eervolle wijze ontheven uit zijn ambt van pastoor van laatstgenoemde parochie. Nadat hij per 25 november 2008 eervol ontslag had gekregen als lid van de Liturgische commissie van het bisdom Roermond aanvaardde hij in het aartsbisdom Utrecht een benoeming aan de H. Willibrordkerk te Utrecht. Per 1 februari 2009 werd hij tevens priester van het aartsbisdom.

Vanaf 2002 had pastoor van Hout zitting in het algemeen bestuur van de NSGV diocesane afdeling Roermond. Deze functie kon hij echter de laatste jaren vanwege zijn gezondheidstoestand niet meer in de praktijk vervullen. Als rustend bestuurslid is er begin 2009 afscheid van hem genomen.

Op dinsdag 8 september vond de plechtige uitvaartdienst plaats in de H. Willibrordkerk te Utrecht, gevolgd door de begrafenis op de begraafplaats St. Barbara te Utrecht.

IN MEMORIAM: JAN AUGENBROE

Na een slopende ziekte is op zaterdag 3 oktober de oud-secretaris van de NSGV van het bisdom Roermond, Jan Augenbroe, op 73-jarige leeftijd overleden.

Op zevenjarige leeftijd werd Jan al lid van een r.-k. jongenskoor. In de loop der jaren is hij actief geweest als zanger, koördirigent en heeft hij verschillende bestuursfuncties vervuld. Hij heeft zich altijd heel betrokken gevoeld bij de kerk en kerkmuziek.

Op 1 september 2000 werd Jan benoemd tot secretaris van de diocesane NSGV. "Liturgie is vieren van het geloof.(...) En als wij iets te vieren hebben, doen we dat vooral met muziek. Feestvieren zonder muziek is bovendien ondenkbaar. Liturgie vieren zonder muziek is onmogelijk, dan ontbreekt er iets aan. Kerkmuziek is daarom geheel geïntegreerd binnen het geheel van een liturgische viering", aldus Jan bij zijn aanstelling als secretaris. Hij maakte zich zorgen om de vergrijzing van zangers en koorleiders.

Jan Augenbroe hield zich binnen de NSGV o.a. bezig met praktische zaken zoals het coördineren en organiseren van cursussen, het aanvragen van subsidies en het opnieuw inrichten en updaten van de handleiding voor koorkring- en koorbesturen. Een soepel lopend, up-to-date secretariaat is het gevolg.

Voor zijn werk als lid en dirigent van verschillende koren, zijn brede verdiensten voor de kerkmuziek in ons bisdom en zijn werk als secretaris van de NSGV, werd hem bij zijn afscheid in januari 2008 een hoge pauselijke onderscheiding uitgereikt: Ridder in de orde van Silvester.

Jan Augenbroe is 8 oktober na een plechtige eucharistieviering in de parochiekerk van de Heilige Moeder Anna te Heerlen-Bekkerveld begraven in zijn geboorteplaats Kerkrade-West.

MV

DA CAPO

Da Capo

1^E STUDIEDAG STEM- VORMING VAN DE REGIO ROERMOND, IN MELICK EN POSTERHOLT.

Op 19 september j.l. was de eerste studiedag stemvorming in de regio Roermond, in het kader van het Da Capo project.

De regio's Landgraaf, Stramproy en Hunsel volgen komende week.

De kinderkoren die bij het Da Capo project zijn aangesloten krijgen twee studiedagen stemvorming en daarnaast vijf keer stemvorming en coaching op locatie bij de repetitie door een coach.

De kinderkoren die bij dit project betrokken zijn uit de regio Roermond waren op deze 1^e studiedag allen aanwezig: kinderkoor de Wielewalen, Ki-joko, de Mofserter Zengerkes en La Chenille. Er werd in groepen gewerkt met coaches.

In Posterholt begonnen twee groepen met twee coaches en vijftien kinderen.

De kinderen werden enthousiast gemaakt door o.a. Veronika Juhasz die allerlei pittige opwarm oefeningen met de kinderen deed, die betrekking hadden op adem, articulatie en houding.

Ze oefenden nieuwe liederen en canons. Natuurlijk ook het lied "Da Capo", geschreven door Bert Stolwijk die in Haarlem was betrokken bij het Da Capo project aldaar.

Om 14.00 uur deed Joke Halmans, projectleider van Da Capo, in Melick de aftrap. Gezamenlijk studeerden de 35 kinderen het Da Capo lied in. Daarna werden er groepjes gemaakt en ook hier werd flink gewerkt aan adem, houding en articulatie.

Om 16.00 uur presenteerden de koren zich bij de afsluiting met enkele gezamenlijke liederen en het Da Capo lied.

De 2^e studiedag stemvorming in de regio Roermond is op zaterdag 28 november, wederom in Melick.

STUDIEDAG VOOR KINDERKOOR- DIRIGENTEN EN BELANGSTELLENDEN

Op zaterdag 21 november organiseert de werkgroep Kind-Koor-Kerk in samenwerking met VNK-Limburg, van 13.00 tot 16.00 uur een studiedag voor kinderkoordirigenten en belangstellenden. Tijdens deze studiedag is er tijd voor ontmoeting met mede-kierkoordirigenten, bestuursleden en belangstellenden.

Als thema praten we over:

De allerkleinsten binnen het kinderkoor.

- Hoe vangen we de nieuwkomers binnen ons kinderkoor op, krijgen ze genoeg aandacht of worden ze meteen in de groep gegooid?

De schoolverlaters binnen het kinderkoor.

- Wordt er binnen de parochies nagedacht over een vervolg op het kinderkoor?

Vorming:

Tijdens de studiedag voor kinderkoordirigenten afgelopen november 2008 gaf Wilko Brouwers een workshop met kinderen volgens de Ward methode. Hierover waren de aanwezigen, zowel dirigenten als kinderen zo enthousiast dat is besloten een cursus te gaan geven in Roermond, waar de Ward methode ooit is begonnen.

In januari 2010 start de Ward cursus in Roermond. Deze wordt gegeven door Wilko Brouwers van het Ward instituut. Wilko Brouwers is op de studiedag aanwezig met een mini workshop en uitleg over de cursus.

Presentatie website voor kinderkoren in Limburg:

Op het einde van de middag wordt de nieuwe website voor kinderkoren in Limburg feestelijk gepresenteerd. In het kader van het project Da Capo is er met VNK-Limburg in de persoon van Richard Griffijn en Joke Halmans (projectleider Da Capo) gewerkt aan een website waarin alle kinderkoren in Limburg zich kunnen presenteren. Via de website kunnen ze ook ervaringen uitwisselen en delen en op de hoogte blijven van de ontwikkelingen in de kinderkoorwereld.

Repertoiretafel:

Er is een repertoiretafel met liedmateriaal aanwezig. Locatie: Swalmerstraat 100 Roermond.

Kosten deelname studiedag € 10,00; inclusief koffie/thee, ter plaatse te voldoen.

Voor aanmelding/informatie:

NSGV Roermond Swalmerstraat 100, e-mail: nsgv@bisdom-roermond.nl

tel: 0475-386725 's middags tussen 14.00 – 17.00 uur

ACTIVITEITENAGENDA

KOREN(instructie)AVONDEN

<i>Koorkring</i>	<i>datum</i>	<i>plaats</i>	<i>thematiek/activiteit</i>
Venray	20-12	Grote Kerk	Zingen rond de kerststal

STUDIEDAG KINDERKOORDIRIGENTEN

Op zaterdag 21 november organiseert Kind-Koor-Kerk in samenwerking met VNK-Limburg een studiedag voor kinderkoordirigenten en belangstellenden. Meer informatie: NSGV Roermond, tel. 0475-386725.

PLECHTIGE UITREIKING ONDERSCHIEDINGEN

Ter gelegenheid van 450-jaar Bisdom zal bisschop Wiertz tijdens een gebedsviering tweehonderd jubilerende koorzangers en -zangeressen een onderscheiding uitreiken. De plechtigheid vindt plaats op zondag 22 november om 15.00 uur in de St.Christoffelkathedraal te Roermond.

LEZING MET MUZIEKVOORBEELDEN

17 december: Weihnachtsoratorium van Bach

25 maart: Stabat Mater van Haydn

Informatie en aanmelding:

Centrum de Kapel, Heinsbergerweg 2, 6045 CH Roermond.

Tel. 0475-332886, e-mail info@centrumdekapel.nl

www.centrumdekapel.nl

GREGORIAANS CONCERT IN THORN

Op zondag 24 januari voert de Scola Cantorum van het Wardinstituut o.l.v. Cyriel Tonnaer een gregoriaans concert uit met gezangen over de apostel Paulus.

INTERNATIONAAL

CEDAME 2010: De 22ste Europese Conferentie vindt plaats van 16-18 september te Sankt Gallen (Zwitserland).

VERSLAGEN KIM

KIM KOORKRING HEYTHUYSEN

Op zondagmiddag 12 juli vond voor de 25ste keer een korendag plaats in de koorkring Heythuysen. Géén Koren Instructie Avond maar een Koren Instructie Middag.

Er namen drie kerkkoren, twee kinderkoren en een jeugdharmonie aan deel. Iets nieuws vergeleken met de voorgaande jaren.

De voorzitter van het Haelense koor heette iedereen welkom en wenste allen een plezierige middag.

Er werd een diversiteit aan repertoire ten gehore gebracht. Er werd gezongen in het Nederlands, Engels en Latijn, ja zelfs Afrikaans kon je beluisteren. De jeugdharmonie liet zich ook van z'n beste kant horen.

En dat was eigenlijk het mooie van deze middag: men genoot van elkaars muzikale inspanningen. Natuurlijk komt zo iets niet uit de lucht vallen. Een grondige voorbereiding en uitwisseling van ideeën en gedachten van de diverse dirigenten, maakten deze succesvolle middag mogelijk.

Het liet ook nog iets anders zien. Als we namelijk verder kijken dan ons eigen koor of eigen parochie, kan er iets heel nieuws, iets moois ontstaan. De moeite waard om naar te kijken en luisteren.

Laten we zorgen dat deze middag het begin was van een nieuwe traditie in de muzikale wereld. Want zeg nu eerlijk, wat is er mooier dan dat koren, muzikanten,

kerkgangers, kerkbestuurders elkaar vinden in de kerk, met muziek met een nieuw elan.

Op naar de 26ste keer met nog meer enthousiasme, nog meer deelnemers en voortzetting van de ingeslagen weg.

*Arno Verstappen,
secretaris koorkring Heythuysen.*

VERSLAG KORENMIDDAG DEKENAAT HORST OP 12 JULI 2009.

Op initiatief van organiste Fabienne Pelzer en met behulp van ondergetekende is er op 12 juli jl. na lange tijd van inactiviteit een bijeenkomst georganiseerd waarbij alle kerkkoren uit het dekenaat Horst welkom waren. Een uurtje samen zingen. Liederen uit "Gezangen voor Liturgie", een nieuwe compositie t.g.v. het 450-jarig bestaan, maar ook genieten van Bach. ("Jesus bleibet meine Freude"). Op een eenvoudige en prettige manier, zonder tijdrovende voorbereiding, lekker zingen. Mensen enthousiasmeren voor de kerkzang. Het gevoel geven dat we er niet alleen voor staan in de parochie of in het dekenaat. De inspirerende woorden van de kersverse deken Alexander De Graaf-Woutering droegen daar zeker een steentje aan bij.

Nog mooier is dat we in een constructieve dialoog afgesproken hebben dat we doorgaan met dit initiatief in wat voor vorm dan ook. U blijft van ons horen.

Ad Voesten

VERSLAG PLECHTIGE EU-CHARISTIEVIERING OP 17 SEPTEMBER T.G.V. HET 450 JARIG BESTAAN IN HET DEKENAAT HELDEN.

(in de kerk van O.L.V. van Smarten te Helden-Panningen)

Een geweldige aanleiding om de gezamenlijke koren van het dekenaat weer bij elkaar te brengen. Een honderd- en twintigtal zangers en zangeressen verdeeld over twee koren. De heren, met veelal gregoriaans repertoire, vóór in de kerkruimte opgesteld. De dames achterin met het Nederlandstalig kerklied. Maar ook gezamenlijk in acclamatie en volkszang. Niet gemakkelijk om dat in

goede banen te leiden maar dankzij de welwillendheid van de deelnemende dirigenten en koorleden werd het een fantastische en sfeervolle viering. Een volle kerk vrijwilligers, en parochianen uit heel het dekenaat Helden zongen uit volle borst mee. De aanwezigheid van nagenoeg alle priesters uit het dekenaat, en het voorgaan in woord en gebed door Mgr. Frans Wiertz werd door allen zeer gewaardeerd. “Eén stem zijn wij” zong het koor en dat was zeker het geval. Alle deelnemende mensen verdienen bij deze dan ook een groot compliment voor hun inzet. En hopelijk zien en horen we elkaar weer bij een volgende gelegenheid.

Ad Voesten

**Stichting Verenigde Nederlandse
Korenorganisaties Limburg**

**HUIS VOOR
DE KUNSTEN
LIMBURG**

Postbus 203
6040 AE Roermond
T: 0475-399299
T: 0475-399268 (Mw. S. Hoeymakers)
T: 0475-399264 (drs. B. Thomissen)
F: 0475-399298
E: info@hklimburg.nl

Prachtige historische foto van de Maastrichtse organist Huub Wolfs aan de speeltafel van het oude orgel in de Sint Servaasbasiliek te Maastricht in 1985. Het toenmalige orgel werd naar zijn eigen zeggen bespeelbaar gehouden door elastiekjes en paperclips. De speeltafel bevond zich in een soort klerenkast.

Voor meer informatie betreffende de bijzondere geschiedenis van het orgel in de Sint Servaasbasiliek te Maastricht, verwijs ik u naar de website van de, heden ten dage, vaste organist Marcel Verheggen (www.marcelverheggen.nl).

Ad Voesten

KOORSECRETARIS - DIRIGENT - ORGANIST

- Aan alle parochiegeestelijken wordt één exemplaar van 'Koorgeleide' toegezonden.
- Elke koorsecretaris in de parochies ontvangt eveneens één exemplaar om dit binnen het koor te laten rouleren. **Mocht de adressering van het koorsecretariaat niet (meer) juist zijn, gelieve dit dan te melden aan het diocesaan secretariaat NSGV.**
- Een persoonlijk abonnement voor 3 nummers per jaargang is mogelijk door € 7,- per jaar over te maken op ons postbanknummer (zie onder).

LEDEN VAN HET ALGEMEEN BESTUUR DER NEDERLANDSE SINT-GREGORIUS-VERENIGING IN HET BISDOM ROERMOND

Mgr. R.H.M. Maessen, voorzitter,

Wijngaard 11, 6017 AG Thorn, tel. 0475-561410 e-mail: rhm_maessen@hetnet.nl

Aalm. G. Grond, vice-voorzitter,

Graaf van Hornelaan 5, 6093 BM Heythuysen (0475-494442 tel. en fax)

Mr. Drs. J. Hoorens, secretaris,

Beijerstraat 13, 6118 CS Nieuwstadt (046-4853969)

Drs. G. Moonen, penningmeester,

Bob Boumanstraat 26, 6042 EH, Roermond (0475-386772 werk)

J. Halmans-Gommans, Matterhornlaan 13, 5801 KH Venray (0478-583806)

Mw. A. Jansen, Hondstraat 16, 6211 HX Maastricht (043-3216892)

Drs. E. Smeets pr., Kerkberg 7, 6374 ES Landgraaf (045-5312378)

J. Steijvers, Aldenhoven 28, 6093 HB Heythuysen (0475-496456)

L. Stultiens, Schaapsweg 25, 6077 CD St. Odiliënberg (0475-533332)

C. Tonnaer, Broekstraat 20, 6085 HG Horn (0475-582276)

A. Voesten, Molenstraat 7, 5975 AE Sevenum (077-3662479)

Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging in het Bisdom Roermond (NSGV):

Postadres: Postbus 470, 6040 AL Roermond (ook voor het aanvragen van onderscheidingen)

Bezoekadres: Swalmerstraat 100, 6041 CZ Roermond (secretariaat en documentatiecentrum zijn op werkdagen te bezoeken, cq. telefonisch te bereiken tussen 14.00 en 17.00 uur).

Website: www.nsgvroermond.nl

Telefoon: 0475-386725 / fax: 0475-386797 / e-mail: nsgv@bisdom-roermond.nl

Bankrelaties: Fortis Bank: 22.98.52.599 en Postbank: 1028074, beide t.n.v. 'Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging, Roermond'

Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging (landelijk bureau)

Post- en

bezoekadres: Kromme Nieuwegracht 66, 3512 HL Utrecht

Telefoon: 030-2331010 / fax: 030-2364971 / e-mail: info@nsgv.nl / www.nsgv.nl

Kunstfactor

Postadres: Postbus 452, 3500 AL Utrecht

Telefoon: 030-7115100 / fax: 030-2364971 / www.kunstfactor.nl / e-mail: info@kunstfactor.nl

BISDOM
ROERMOND
AL LICHT

450 jaar